

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. jun 2012. god.
Br. ref.: RK251/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaj br. KI 52/10

Podnosilac

Arben KIQINA

**Zahtev za ocenu presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003
od 7. aprila 2005. godine i presuda Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 393/2006
od 20. maja 2008. godine, br. 4/09 od 16. septembra 2009. godine i
PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Arben Kiqina iz sela Bajice, opština Glogovac, preko njegovog ovlašćenog zastupnika Ibrahima Z. Dobruna, advokata iz Srbice. Zahtev sadrži više od 300 strana.

2. Činjenice i navodi koji su izneti u ovom zahtevu, registrovanom pod br. KI 52/10, su u suštini isti sa činjenicama i navodima iznetim u zahtevima KI 46/10, KI 43/11, KI 78/11 i KI 81/11.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu toga da su presuda Okružnog suda u Gnjilanu, P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god., i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 393/2006 od 20. maja 2008. god., br. 4/09 od 16. septembra 2009. god. i PKL-KZI br. 30/2010 od 1. februara 2011. god. rezultovale kršenjem njegovog ustavnog prava na pravično suđenje prema članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 29. juna 2010. god. podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod referentnim brojem KI 52/10. Podnosilac zahteva je 1. juna 2011. god. dostavio dodatnu dokumentaciju Sudu.
6. Pre toga, odnosno 25. juna 2010. god., gđa Sebahate Shala iz Krajкова u Glogovcu je podnela zahtev na osnovu ovlašćenja Organizacionog odbora „Pravda za slučaj Kiqina“, koji je registrovan pod referentnim brojem KI 46/10.
7. Jeton Sefer Kiqina je 29. marta 2011. god. podneo zahtev Sudu, koji je istoga dana registrovan pod br. KI 43/11.
8. Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina su 7. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 78/11.
9. Burim Ramadani i Arsim Ramadani su 13. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod br. KI 81/11.
10. Predsednik je 11. novembra 2010. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u zahtevu KI 46/10. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.
11. Predsednik je 19. jula 2011. god., nalogom BK 46/10, spojio sve ove odvojene zahteve KI 46/10, KI 52/10, KI 43/11, KI 48/11 i KI 81/11 zbog njihove međusobne povezanosti što se tiče predmetne stvari i osoba koje su podnale zahteve. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje je ostalo isto za sve zahteve.
12. Usled privremenog odsustva sudije Ivana Čukalovića dana 14. maja 2012. god. predsednik je imenovao sebe, Envera Hasanija, kao sudiju zamenika u Veću za razmatranje.
13. Veće za razmatranje je 15. maja 2012. god. razmotrilo preliminarne izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju su podneli podnosioci zahteva

14. Uveče 20. avgusta 2001. god. H. H. je zajedno sa svojom ženom i decom prisustvovao svadbi u selu Bajice. Nakon što su kasnije tokom noći napustili svadbenu veselje, njegovo vozilo je upalo u zasedu te su on, njegova žena, sin i dve ćerke ubijeni. Jedna od mlađih ćerki je preživela.
15. Sledećeg dana Blerim Kiqina i Jeton Kiqina su se sastali sa Burimom Ramadanijem, Arsimom Ramadanijem, Arbenom Kiqinom i još jednom osobom kod restorana Era u Glogovcu. Burim Ramadani mu je rekao da je akcija prošla veoma dobro i da je S. H. dao ili da će mu dati novac. Došlo je do diskusije o tome kako podeliti novac.
16. Blerim Kiqina se je 4. jula 2002. god. prijavio u policijsku stanicu. Nakon toga on je uhapšen, upoznat sa njegovim pravima i nakon toga ispitan. Blerim Kiqina se odrekao svoga prava na ćutanje i pravno savetovanje i nastavilo se sa ispitivanjem. Blerim Kiqina je priznao ubistva i naveo druge učesnike umešane u zločin. Oni, koje je naveo su bili: Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina, Jeton Kiqina i ostali.
17. Kada je 7. jula 2002. god. Blerim Kiqina izveden pred istražnog sudiju, on je skoro doslovno ponovio ono što je izjavio policiji tokom ispitivanja 4. jula 2002. god.
18. Bez obzira na iskaz koji je dao policiji 4. i 7. jula 2002. god., Blerim Kiqina je kasnije, 11. oktobra 2002. god., povukao svoju izjavu o događajima po osnovu da je izmislio priču.
19. Nakon podizanja optužnice i sledstvenog suđenja u Okružnom sudu u Gnjilanu (presuda P. br. 162/03 od 7. aprila 2005. god.) Burim Ramadani, Arben Kiqina, Arsim Ramadani, Blerim Kiqina i ostali su osuđeni za ubistvo pet članova porodice H.
20. Svi optuženi su se žalili protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu P. br. 162/2003 od 7. aprila 2005. god. Nakon rasprave održane 20. maja 2008. god. Vrhovni sud Kosova je u drugoj instanci doneo presudu (AP – KZ 393/2006) odbijajući žalbu Burima Ramadanija, Arsimu Ramadanija, Arbena Kiqine i Blerima Kiqine po osnovu nedopustivosti. Vrhovni sud je potvrdio prvostepenu presudu u odnosu na četiri žalioaca. Međutim, ostali optuženi su oslobođeni zbog nedovoljno dokaza da su oni izvršili krivično delo za koje su optuženi.
21. Žalbama koje su uložene u ime Burima Ramadanija, Arsimu Ramadanija i Arbena Kiqine je osporena presuda koju je doneo Vrhovni sud u drugoj instanci, po osnovu da je došlo do: suštinskog kršenja odredbi krivičnog postupka (uključujući zamenu sudije u sudskom veću); pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; kršenja krivičnog prava i nepravilne odluke o kazni. Vrhovni sud je razmotrio proceduralne i supstantivne aspekte žalbi.
22. Nezadovoljni rezultatom žalbi podnosioci zahteva su uložili još jednu žalbu na presudu Vrhovnog suda. Vrhovni sud, u sastavu veća treće instance, je odbio žalbe kao nedopustive (presuda API. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god.).
23. Jedna od prvih stvari koja je izneta u žalbi se odnosila na sastav sudskog veća Okružnog suda (prvostepeni sud). Tokom suđenja jedan međunarodni sudija veća je zamenjen drugim međunarodnim sudijom. Podnosilac zahteva tvrdi da je ovo moglo omogućiti ostalim sudijama da utiču na novog sudiju i da je suđenje trebalo da počne od početka. On tvrdi da je Vrhovni sud u drugoj instanci odbacio da je postojalo kršenje Krivičnog zakonika Kosova.

24. Vrhovni sud je u trećoj instanci odbio ovu tačku žalbe kao neosnovanu, shodno članu 305. Krivičnog zakonika Kosova i naveo: „*Tada je veće izvršilo član 305. Zakona o krivičnom postupku, koji u slučaju zamenjivanja sudije, izuzev predsednika veća, pruža mogućnost da veće ponovo počne sudsku raspravu od početka ili da odluči da istu nastavi i da pročita zapisnike prethodnih rasprava. Novi sudija je dobio sve zapisnike suđenja i stranke su se složile, tako su sve beleške pročitane*“.
25. Pored toga, zamena međunarodnog sudija u sudskom veću je dozvoljena zakonom i uslovi za zamenu su bili ispunjeni. U vezi s tim, Ustavni sud se poziva na slučaj P.K. protiv Finske, zahtev br. 37442/97, gde je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), na zasedanju 9. jula 2002. god. odlučio da uprkos zamene sudije tokom suđenja P. K. „Zadatak Suda je da ustanovi da li su postupci, u celosti, uključujući i način kako su prikupljeni dokazi, bili pravični. ... Čak i ako je tako, Sud smatra da u specifičnim okolnostima ovog konkretnog slučaja ovaj defekt sam po sebi ne predstavlja povredu člana 6. Prvo, dok se predsedavajući sudija menjao, troje sudija porotnika ostala su ista tokom celog postupka. Drugo, kredibilitet dotičnog svedoka, u bilo kojoj fazi postupka nije osporen, niti ima bilo kakve indikacije u dosijeu koje bi opravdale sumnje o njenom kredibilitetu. Pod ovim okolnostima činjenica da je novi predsedavajući sudija imao na raspolaganju zapisnik sa sednice u kojoj je svedok bio saslušan (cf. Karjalainen protiv Finske, zahtev br. 30519/96, odluka komisije od 16. aprila 1998. god., neobjavljen) u velikoj meri nadoknađuje za nedostatak neposrednosti postupka. Treće, presuda podnosiocu zahteva nije bila zasnovana samo na dokazima svedoka H. Konačno, nema bilo čega što bi sugerisalo da je predsedavajući sudija zamenjen kako bi se uticalo na ishod slučaja ili iz bilo kakvih neodgovarajućih motiva ... zaključci koje su domaći sudovi doneli po ovom slučaju ne izgledaju arbitrarni što bi postavljalo pitanje iz člana 6. ...” I dalje, druga sudska praksa ESLJP-a ukazuje da prosta činjenica o zameni sudije tokom suđenja, sama po sebi, ne predstavlja povredu člana 6. Konvencije (vidi Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, zahtev br. 10590/83, od 6. decembra 1988. god., Moiseyev protiv Rusije, (zahtev br. 62936/00), od 9. oktobra 2008, i Ocalan protiv Turske, (zahtev br. 46221/99), od 15. maja 2005. god.). Uzimajući sve to u obzir ovaj sud je mišljenja da je Vrhovni sud pravilno postupio kada nije našao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog zamene međunarodnog sudije.
26. Još jedan suštinski deo žalbe podnosioca zahteva, koja je uložena Vrhovnom sudu kao trećoj instanci se odnosila na prihvatljivost dokaza koje su koristile niže sudske instance. Obe presude, Okružnog i Vrhovnog suda u drugom stepenu, su većinom zasnivale svoje odluke na izjavama koje su dali: Blerim Kiqina u istražnom postupku, svedok M. B. i ćerka koja je preživela pucnjavu. Svi ovi izvori dokaza su osporeni u žalbi (i još jednom ponovljeni u zahtevu). Presudom Vrhovnog suda Ap. br. 04/2009 od 16. septembra 2009. god. žalba je odbijena i naglašeno je sledeće:
- Nakon pregleda video zapisa intervjua svedoka Blerima Kiqine, njegovo priznanje krivice je verodostojno i nije postojao nijedan razlog da se veruje da je izmislio ispovest. Detaljan opis ubistava je mogao dati samo neko ko je imao neposredno saznanje o događaju.
 - Nakon proučavanja izjava Blerima Kiqine od 4. jula 2002. god., 7. jula 2002. god. i 11. oktobra 2002. god. primećene su određene nesuglasice, pogotovo u vezi sa kretanjem Blerima Kiqine dana 20. avgusta 2001. god. Zaključeno je da njegov celokupni iskaz ne može i ne treba biti odbačen samo zato što nije verodostojan samo u određenim delovima. Nakon razmatranja prihvatljivih delova njegovog iskaza bilo je više nego jasno da je Blerim Kiqina bio prisutan na licu mesta u konkretno vreme i da je izvršio krivična dela koja je priznao da je izvršio. Verodostojnost izjave koju je Blerim Kiqina dao pred istražnim sudijom 7. jula 2002. god. je potvrđena motivima njegovog iskaza, preciznošću i doslednošću

njegovih iskaza, nedostatkom značajnih nesaglasnosti i nedoslednošću u alibiju žalilaca.

- c. Presudama su takođe uzeti u obzir potvrđujući dokazi iskaza, kao što su tačan opis ostalih optuženih od strane Blerima Kiqine, postojanje mesta odakle je dobijeno oružje, vreme kada je porodica H. napustila svadbeno veselje, redosled događaja na mostu i položaj vozila na mostu. To je potvrđeno i iskazima ćerke koja je preživela pucnjavu, iskaze svedoka „M. B.“, R. K., S. K., E. K., S. K., G. K., Y. K. i B. K., zapise telefonskih razgovora kao i balističke provere metaka kojim se potvrdio iskaz Blerima Kiqine o vrsti oružja korišćenog za izvršenje zločina.
 - d. Tvrdnja da je iskaz „M. B.“ nedopustiv je odbijena po osnovu da je neosnovana. „M. B.“ je dala iskaz da joj je Burim Ramadani rekao da je on počinio ubistva. U žalbi je osporeno: 1) da „M. B.“ nije savetovana o pravu nedavanja iskaza uzimajući u obzir da je živela sa Burimom Ramadanijem; 2) da je javnost na nezakonit način isključena sa njenog usmenog svedočenja tokom suđenja i Veće nije donelo pismeno rešenje u vezi sa zaštitnim merama dodeljenim „M. B.“; i 3) da je Burimu Ramadaniju onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“, što je rezultovalo kršenjem odnosnih odredbi Zakona o krivičnom postupku.
 - e. U odgovoru na ove tvrdnje Sud je izneo da se izuzeće iz svedočenja odnosi samo na bračne drugove i da „M. B.“ nije izuzeta pošto nije supruga Burima Ramadanija. Prema čl. 2. i 3. Uredbe UNMIK-a 2001/20, sudsko veće je izreklo zaštitne mere za „M. B.“ pošto je ona bila svedok koji je veoma dobro poznavao optuženog i imala intimnu vezu sa njim. Odluka je sadržavala odluku o izuzeću javnosti sa suđenja kada je „M. B.“ trebalo da iznese svoje usmeno svedočenje. Konačno, Burimu Ramadaniju nije onemogućeno da postavlja pitanja „M. B.“ tokom njenog davanja izjave. Uopšteno, iskaz „M. B.“ je smatran verodostojnim posebno u svetlu činjenica da joj je policija poslala poziv kako bi dala iskaz, ona je bila dosledna u svom opisu događaja i držala se svoga iskaza uprkos pretnjama članova porodica optuženih.
 - f. Žalba je sadržavala argument da je sud prekršio krivični postupak načinom na koji je dat iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu. Sud je zaključio da nije došlo do kršenja krivičnog postupka isključenjem javnosti tokom iskaza ćerke koja je preživela pucnjavu, uzimajući u obzir da je ona dala iskaz putem video linka. Takođe, na glavnom pretresu branilac je imao mogućnost da je ispituje.
 - g. Tvrdnju da je došlo do nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja usled nestanka važnih materijalnih dokaza Sud je odbio po osnovu da navedeno nije sprečilo tačno utvrđivanje činjeničnog stanja. Žalbe su se odnosile na uzetu parafinsku rukavicu od F. K. i Arbena Kiqine dana 21. avgusta 2001. god. i ispitivanja određenih predmeta preuzetih sa mesta na kojima je obavljena istraga i koji je trebalo da budu provereni kako bi se našli otisci prstiju ili uzorci DNK.
27. Vrhovni sud je u trećem stepenu u potpunosti potvrdio presudu drugostepenog suda.
28. Podnosilac zahteva je smatrao gorenavedene presude „izuzetno nepravičnim i da nisu zasnovane na verodostojnim i ubedljivim dokazima“. Zbog toga su oni podneli zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu. Međutim presudom PKL. br. 30/10 od 1. februara 2011. god. Vrhovni sud je još jednom odbio zahtev.

Navodi podnosioca zahteva

29. Opšta žalba koja je izneta u zahtevu je da su niži sudovi doneli samo opšte nalaze, ocene i zaključke i time prekršili proceduralne odredbe koje od sudova zahtevaju da na

iskren način ocene svaki dokaz posebno i vezano sa drugim dokazima. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da po ovoj osnovi presude nemaju osnov.

30. Ukratko, podnosilac zahteva osporava verodostojnost dokaza koje su koristili niži sudovi prilikom formulisanja presuda i tvrde da je došlo do nepravilnog razmatranja dokaza. Podnosilac zahteva je u zahtevu tvrdio sledeće:
- a. Sudovi nisu potvrdili tvrdnje ključnih svedoka sa dovoljno dokaza, kao što je forenzički materijal (od kojeg je nešto nestalo).
 - b. Saoptuženi u rođачkoj vezi je trebalo da budu izuzeti od davanja iskaza protiv njihovih rođaka.
 - c. Iskaz svedoka „M. B.“ sudovi nije trebalo da uzmu u obzir jer je ona bila u vezi sa Burimom Ramadanijem do vremena njegovog hapšenja i tražila je način da se osveti Burimu Ramadaniju zbog nesklapanja braka sa njom.
 - d. Svedočenje Blerima Kiqine, kojem su sudovi dali visok prioritet, je bilo protivurečno i manjkavo jer je on bio maloletan kada su se ubistva desila, njega su istražioc prevarili s mogućnošću da se iseli u inostranstvo i policija mu je pretila da promeni svoj iskaz.
 - e. Iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu nije trebalo da bude uzeta u obzir zbog nesaglasnosti sa drugim dokazima.
 - f. Na osnovu člana 157. Zakona o krivičnom postupku Kosova, nije trebalo da sudovi oglašavaju optužene krivim na osnovu samo jednog dokaza.
 - g. Okružni sud je prekršio krivični postupak (čl. 354 – 359. i 403. Zakona o krivičnom postupku Kosova) jer nakon imenovanja novog sudije u Veću tokom postupka suđenje nije se krenulo od početka.

Ocena prihvatljivosti

36. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom o radu.
37. Vezano sa tim Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava, koji propisuje:
- „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*
38. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava, te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, i. a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god, R. J. D., 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).
39. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosilac zahteva jeste iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu razmotrili i odgovorili na žalbe podnosioca zahteva što se tiče pravnih pitanja u odnosu na prihvatanje dokaza i

njihovu tačnost, utvrđivanje činjeničnog stanja i odvijanja krivičnog postupka. Sud stoga smatra da u zahtevu nema ničega što navodi da je sudskom razmatranju slučaja nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki drugi način bili nepravični.

40. Vezano sa tim, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagaranovanog prava.
41. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da je Vrhovni sud delovao na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).
42. Činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi, *mutatis mutandis*, presuda ESLJP-a zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).
43. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije utemeljio svoju tvrdnju niti kršenje člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava jer činjenice koje je on izneo ni na koji način ne ukazuju da su mu redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagarantovana prava. Stoga, zahtev je očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 15. maja 2012. god., jednoglasno

ODLUČUJE

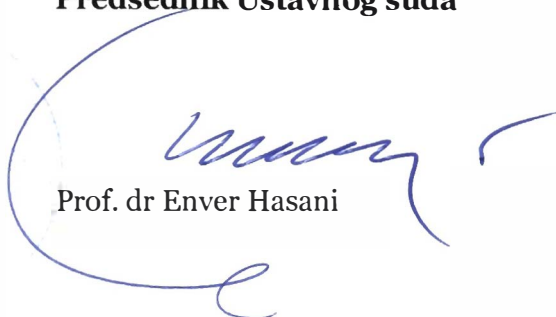
- I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocu zahteva; i
- III. Ova odluka će objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani